

NBP

Narodowy Bank Polski

Styczeń 2021 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Styczeń 2021 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Wydział Integracji Europejskiej Departamentu Zagranicznego
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2021 r.

Materiał opracował:
Departament Zagraniczny
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej

Autorzy:
Agnieszka Brewka
Magdalena Gąsior
Maria Majkowska
Martyna Migąła
Małgorzata Szczeń

Redakcja:
Magdalena Gąsior

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com.

Narodowy Bank Polski
Departament Zagraniczny
Wydział Integracji Europejskiej

00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21

www.nbp.pl
© Copyright Narodowy Bank Polski, 2021

Najważniejsze w tym miesiącu

- **Komunikat dotyczący otwartości, wytrzymałości oraz odporności unijnego systemu gospodarczego i finansowego**

Komisja Europejska (KE) opublikowała komunikat dotyczący zwiększania otwartości, wytrzymałości i odporności unijnego systemu gospodarczego oraz finansowego. Osiągnięcie tych celów ma się dokonać przez wzmocnienie międzynarodowego statusu euro, zwiększenie odporności unijnej gospodarki i ulepszenie infrastruktury rynku finansowego oraz poprawę stosowania i egzekwowania unijnych sankcji. Komunikat jest częścią szerszego zestawu działań mających na celu zwiększenie autonomii i odporności Unii Europejskiej (UE).

[więcej w pkt 1.1](#)

- **Prezydencja portugalska w Radzie Unii Europejskiej**

Portugalia objęła z dniem 1 stycznia 2021 r. sześciomiesięczne przewodnictwo w Radzie UE. Głównym jej celem jest przeprowadzenie UE przez pandemię COVID-19. Będzie promować wizję UE innowacyjnej, patrzącej w przyszłość i opartej na wspólnych wartościach: solidarności, konwergencji i spójności.

[więcej w pkt 2.1](#)

- **Rozpoczęcie testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE**

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) ogłosił rozpoczęcie testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE, których celem jest ocena odporności europejskich banków na niekorzystne warunki rynkowe. Wyniki mają zostać opublikowane do 31 lipca br.

[więcej w pkt 5.1](#)

Spis treści

1. Komisja Europejska	5
1.1. Komunikat dotyczący otwartości, wytrzymałości i odporności unijnego systemu gospodarczego i finansowego	5
2. Rada Unii Europejskiej	7
2.1. Prezydencja portugalska w Radzie Unii Europejskiej	7
2.2. Wideokonferencja ministrów gospodarki i finansów UE 19 stycznia	8
3. Eurogrupa	9
3.1. Wideokonferencja Eurogrupy 18 stycznia	9
4. Europejski Bank Centralny	10
4.1. Wyniki styczniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro	10
4.2. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej	10
5.3 Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	11
5. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	12
5.1. Rozpoczęcie testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE	12
Zapowiedzi wydarzeń w lutym 2021 r.	14
Wykaz skrótów	15

1. Komisja Europejska

1.1. Komunikat dotyczący otwartości, wytrzymałości oraz odporności unijnego systemu gospodarczego i finansowego

W [komunikacie](#) opublikowanym 19 stycznia 2021 r. KE przedstawiła nową strategię, która ma na celu umożliwienie UE odgrywania głównej roli w formułowaniu polityki gospodarczej na szczeblu światowym, przy jednoczesnej ochronie państw członkowskich przed nieuczciwymi praktykami prowadzącymi do nadużyć związanych z krótkoterminowymi dążeniami do osiągnięcia jednostronnych interesów przez określone podmioty. W dokumencie wskazano, że UE może stymulować otwartość w dziedzinie gospodarki i finansów i jednocześnie wzmacniać odporność unijnego systemu gospodarczego i finansowego przez realizację działań w trzech kluczowych obszarach, tj.:

- promowanie silniejszej międzynarodowej roli euro,
- dalszy rozwój infrastruktury rynków finansowych UE i zwiększanie jej odporności,
- lepsze wdrażanie i egzekwowanie unijnych sankcji.

KE opublikowała komunikat dotyczący stymulowania otwartości, wytrzymałości i odporności unijnego systemu gospodarczego oraz finansowego. Osiągnięcie tych celów ma nastąpić przez wzmocnienie międzynarodowego statusu euro, zwiększenie odporności gospodarki unijnej i ulepszenie infrastruktury rynku finansowego oraz poprawę stosowania i egzekwowania sankcji unijnych. Komunikat jest częścią szerszego zestawu działań mających na celu wzmocnienie autonomii w obszarach makroekonomii i finansów oraz odporności UE.

W dokumencie określono główne działania, których realizacja ma się przyczynić do zwiększenia roli UE na arenie światowej. Wśród nich znalazły się m.in.:

- dokończenie budowy unii bankowej i osiągnięcie dalszych istotnych postępów w tworzeniu unii rynków kapitałowych (*capital markets union, CMU*);
- wspieranie rozwoju nominowanych w euro towarowych instrumentów pochodnych dotyczących energii i surowców oraz ułatwianie powstawania nominowanych w euro indeksów referencyjnych i systemów obrotu obejmujących kluczowe sektory, w tym rodzące się rynki energii, takie jak rynek wodoru;
- dalsza promocja wykorzystywania zielonych obligacji (*green bonds*) jako narzędzi finansowania inwestycji i projektów niezbędnych do osiągnięcia celów zdefiniowanych w ramach Europejskiego Zielonego Ładu (*European Green Deal*);
- przeprowadzenie przez KE wraz z EBC przeglądu kwestii merytorycznych, prawnych i technicznych wynikających z ewentualnego wprowadzenia cyfrowej waluty euro;
- opracowanie bazy danych, tzw. repozytorium wymiany informacji o sankcjach (*the sanctions information exchange repository*), służącej do szybkiego zgłaszania i wymiany informacji między państwami członkowskimi a KE na temat wdrażania i egzekwowania sankcji.

Komunikat jest częścią szerszego zestawu działań mających na celu wzmocnienie autonomii w obszarze makroekonomicznym i finansowym, a także odporności UE. Obejmują one przegląd polityki handlowej, wspólny komunikat w sprawie wzmocnienia wkładu UE w dążenie do multilateralizmu opartego na zasadach oraz zaktualizowaną strategię przemysłową i strategię cyfrowe, a także nową agendę UE–USA na rzecz globalnych zmian. Długoterminowa perspektywa wzmocnienia strategicznej autonomii UE zostanie przedstawiona w sprawozdaniu KE dotyczącym perspektyw strategicznych na 2021 r.

2. Rada Unii Europejskiej

2.1. Prezydencja portugalska w Radzie Unii Europejskiej

Z dniem 1 stycznia 2021 r. Portugalia objęła sześciomiesięczne przewodnictwo w Radzie UE. [Priorytety](#) prezydencji wywodzą się z jej motto: „czas na spełnienie obietnic: sprawiedliwa, ekologiczna i cyfrowa odbudowa”, i są następujące: (i) promowanie europejskiej odbudowy gospodarczej, wzmocnionej przez zieloną i cyfrową transformację, (ii) ukończenie prac nad europejskim filarem praw socjalnych oraz inkluzywna transformacja w stronę zielonej i cyfrowej gospodarki, (iii) wzmocnienie strategicznej pozycji Europy jako globalnego aktora.

Portugalia objęła 1 stycznia sześciomiesięczne przewodnictwo w Radzie UE. Głównym celem jej prezydencji jest przeprowadzenie UE przez pandemię COVID-19. Będzie promować wizję UE innowacyjnej, patrzącej w przyszłość i opartej na wspólnych wartościach: solidarności, konwergencji i spójności.

Według [programu](#) prezydencji sprawy gospodarcze i finansowe będą realizowane w trzech głównych obszarach:

- **Ożywienie gospodarki w Europie** – głównym priorytetem prezydencji będzie wdrożenie instrumentu odbudowy i odporności. Podczas swojej prezydencji Portugalia ma również dołożyć starań, by semestr europejski stał się narzędziem wspierającym ożywienie gospodarcze.
- **Wzmocnienie unii gospodarczej i walutowej.** Podczas prezydencji będzie kontynuowana dyskusja poświęcona unii bankowej, w szczególności ustanowieniu europejskiego systemu gwarantowania depozytów oraz pogłębieniu CMU. Ponadto planuje się rozpocząć debatę nad zmianami dyrektywy i rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych, a także wniosków ustawodawczych dotyczących zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.
- **Podjęcie nowych wyzwań**, w tym w zakresie transformacji ekologicznej i cyfrowej. Zaplanowano, że podczas prezydencji priorytetowo zostaną potraktowane prace nad pakietem finansów cyfrowych i odnowioną strategią zrównoważonego finansowania. Ponadto celem prezydencji jest zmierzenie się z wyzwaniami podatkowymi związanymi z gospodarką cyfrową, a także rozpoczęcie dyskusji na temat wprowadzenia nowych zasobów własnych.

W ramach obecnego tria rotacyjną prezydencję w Radzie UE (po Niemczech i Portugalii) obejmie, od lipca 2021 r., Słowenia.

2.2. Wideokonferencja ministrów gospodarki i finansów UE 19 stycznia

W trakcie [wideokonferencji](#) zaprezentowano priorytety portugalskiej prezydencji w obszarze gospodarczym i finansowym¹. Szczególnie podkreślono znaczenie działań ukierunkowanych na odbudowę i wzmocnienie odporności Europy. Ministrowie podsumowali prace nad wnioskami ustawodawczymi w dziedzinie usług finansowych. Zwrócono uwagę na priorytetowe propozycje legislacyjne dotyczące wtórnych rynków kredytów zagrożonych, europejskiego systemu gwarantowania depozytów, dyrektywy w sprawie ubezpieczeń komunikacyjnych oraz pakietu cyfrowego.

Podczas wideokonferencji KE przedstawiła ministrom strategię na rzecz zapobiegania narastaniu w UE kredytów zagrożonych².

W ramach semestru europejskiego 2021 ministrowie dyskutowali o sprawozdaniu w sprawie mechanizmu ostrzegania 2021 oraz o projekcie zaleceń w sprawie polityki gospodarczej strefy euro. Dokumenty mają zostać zatwierdzone po wideokonferencji, na stacjonarnym posiedzeniu Rady UE lub w wyniku pisemnej procedury. Po zatwierdzeniu zaleceń dla strefy euro zostaną przekazane Radzie Europejskiej.

¹ Więcej na ten temat w [pkt 2.1](#).

² Więcej na temat strategii w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z grudnia 2020 r.

3. Eurogrupa

3.1. Wideokonferencja Eurogrupy z 18 stycznia

Głównym tematem rozmów Eurogrupy był wpływ pandemii COVID-19 na nasilanie się zakłóceń równowagi makroekonomicznej w strefie euro oraz utrzymanie wsparcia dla gospodarstw domowych, pracowników i przedsiębiorstw w związku ze skutkami gospodarczymi przedłużających się obostrzeń sanitarnych. W trakcie [wideokonferencji](#) Eurogrupy ministrowie finansów i gospodarki państw strefy euro rozmawiali także o przygotowaniu krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności zgodnie z priorytetami uzgodnionymi w zaleceniach dla strefy euro.

4. Europejski Bank Centralny

4.1. Wyniki styczniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro

Europejski Bank Centralny (EBC) [opublikował](#) 19 stycznia 2021 r. wyniki styczniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro z uwzględnieniem zmian wprowadzonych w polityce kredytowej banków w czwartym kwartale 2020 r. oraz zmian oczekiwanych w pierwszym kwartale 2021 r. W badaniu przeprowadzonym między 4 a 29 grudnia 2020 r. uczestniczyły 143 banki.

W czwartym kwartale 2020 r. banki zaostrzyły kryteria udzielania kredytów ze wszystkich analizowanych kategorii, tj.: kredytów dla przedsiębiorstw, kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych, kredytów konsumenckich oraz innych kredytów dla gospodarstw domowych. Było to związane z pogorszeniem się perspektyw gospodarczych, zwiększeniem obaw o wiarygodność kredytobiorców oraz niższą tolerancją ryzyka przez banki. Jednocześnie podkreślono, że w pierwszym kwartale 2021 r. przewiduje się dalsze zaostrzenie warunków przyznawania kredytów zarówno dla przedsiębiorstw, jak i dla gospodarstw domowych.

W analizowanym okresie spadł popyt na kredyty dla przedsiębiorstw, natomiast popyt na kredyty mieszkaniowe wzrósł po zamrożeniu gospodarki w drugim kwartale 2020 r. Ponadto w badaniu wskazano, że gwarancje rządowe udzielane w związku z pandemią COVID-19 umożliwiły przyznawanie firmom kredytów bankowych na korzystniejszych warunkach.

4.2. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej

Podczas [posiedzenia](#) 21 stycznia br. Rada Prezesów EBC zdecydowała o pozostawieniu stóp procentowych na niezmiennym poziomie. Wynoszą one:

- 0,00% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,
- 0,25% – stopa kredytu w banku centralnym,
- -0,50% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

W komunikacie po posiedzeniu poinformowano, że:

- Rada Prezesów będzie kontynuowała skup aktywów w ramach nadzwyczajnego programu zakupów w czasie pandemii (*pandemic emergency purchase programme, PEPP*) w łącznej wysokości do 1,850 mld euro do momentu, aż uzna, że kryzysowa faza pandemii COVID-19 dobiega końca,
- nadal będzie realizowany program skupu aktywów na poziomie 20 mld euro miesięcznie,
- Rada Prezesów będzie w dalszym ciągu dostarczać znaczną płynność za pośrednictwem operacji refinansujących.

4.3. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych oraz unijnych aktów prawnych EBC opublikował w styczniu br. następujące [opinie](#):

- do projektowanych zmian w ustawodawstwie łotewskim w sprawie wykonania umów kompensowania (CON/2021/1),
- w sprawie wdrożenia rekomendacji wynikających z raportów o konwergencji EBC i KE za 2020 r. w ustawodawstwie bułgarskim (CON/2021/2)
- do projektu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie płatności transgranicznych w Unii (CON/2021/3).

5. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

5.1. Rozpoczęcie testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE

EBA 29 stycznia br. [ogłosił](#) rozpoczęcie ogólnoeuropejskich testów warunków skrajnych sektora bankowego oraz opublikował końcową wersję metodyki i scenariusze (bazowy i szokowy), które będą obowiązywać w tegorocznej edycji testów³. Celem badania jest ocena odporności banków w UE na niekorzystne warunki rynkowe. Zastosowano w nim wspólną metodykę, która ma zapewnić porównywalność wyników poszczególnych podmiotów. Podobnie jak w poprzednich edycjach testy zostaną przeprowadzone przy założeniu tzw. bilansu statycznego i będą obejmować okres od 2021 do 2023 r. Badanie obejmie 50 grup bankowych na najwyższym poziomie konsolidacji, których aktywa stanowią w sumie 70% sektora bankowego w UE. Z polskich banków w testach bezpośrednio wezmą udział Pekao SA oraz PKO BP SA. Wyniki badania mają zostać opublikowane do 31 lipca br.

EBA ogłosił rozpoczęcie testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE, których celem jest ocena odporności europejskich banków na niekorzystne warunki rynkowe. Wyniki mają zostać opublikowane do 31 lipca br.

Scenariusz bazowy został przygotowany na podstawie prognoz makroekonomicznych krajowych banków centralnych z grudnia 2020 r. Scenariusz szokowy zakłada materializację identyfikowanych przez Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego czynników ryzyka systemowego, uznawanych obecnie za najbardziej istotne dla stabilności sektora bankowego w UE. Bierze także pod uwagę niepewność co do dalszego rozwoju pandemii COVID-19 oraz zakłada utrzymywanie się stóp procentowych na niższym poziomie przez dłuższy czas, co w połączeniu z silnym spadkiem zaufania prowadzi do znacznego osłabienia globalnego wzrostu gospodarczego. Pogorszenie perspektyw gospodarczych ma odzwierciedlenie w globalnym spadku długoterminowych stóp procentowych wolnych od ryzyka (z już i tak historycznie niskiego poziomu) oraz przyczynia się do trwałego zmniejszenia PKB i wzrostu bezrobocia. Spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego powoduje spadek zysków przedsiębiorstw i, w połączeniu ze zmianą oczekiwań uczestników rynku, prowadzi do gwałtownej i znacznej korekty wyceny aktywów finansowych, a także znacznego spadku cen nieruchomości. Spadek wzrostu gospodarczego i rosnąca premia za ryzyko mogą negatywnie wpłynąć na zdolność do obsługi zadłużenia w sektorze publicznym i prywatnym w całej UE.

Scenariusz szokowy zakłada skumulowany (łącznie w ciągu trzech lat objętych badaniem) spadek realnego PKB w UE o 3,6% (w Polsce 2,1%), wzrost stopy bezrobocia o 4,7 pkt proc. (6,4 pkt proc.)

³ Testy warunków skrajnych sektora bankowego miały zostać przeprowadzone w 2020 r., jednak ze względu na pandemię COVID-19 EBA podjął decyzję o przełożeniu ich na 2021 r.

oraz spadek cen nieruchomości mieszkaniowych o 16,1% (14,3%), a cen nieruchomości komercyjnych o 31,2% (28,4%). Ceny akcji na światowych rynkach finansowych spadają o 50% w gospodarkach rozwiniętych oraz o 65% w gospodarkach wschodzących.

Zapowiedzi wydarzeń w lutym 2021 r.

Data	Wydarzenie
3 lutego	posiedzenie Rady Prezesów EBC bez decyzji w sprawie polityki pieniężnej
8–11 lutego	sesja plenarna Parlamentu Europejskiego
16 lutego	posiedzenie Rady UE do spraw gospodarczych i finansowych (Ecofin)
13–14 lutego	Posiedzenie Rady Europejskiej
17 lutego	posiedzenie Rady Prezesów EBC bez decyzji w sprawie polityki pieniężnej
24–25 lutego	posiedzenie Rady Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA)
25–25 lutego	Posiedzenie Rady Europejskiej

Wykaz skrótów

CMU	<i>capital markets union</i> , unia rynków kapitałowych
EBA	European Banking Authority, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC	Europejski Bank Centralny
Ecofin	Economic and Financial Affairs Council, Rada do Spraw Gospodarczych i Finansowych
KE	Komisja Europejska
PEPP	<i>pandemic emergency purchase programme</i> , program skupu aktywów w związku z pandemią COVID-19
PKB	produkt krajowy brutto
UE	Unia Europejska
USA	United States of America, Stany Zjednoczone

www.nbp.pl

